

TANREND

Fizikus mesterképzési (MSc) szak

(1) A fizikus mesterképzési (MSc) szak képzési és kimeneti követelményeit a 15/2006. (IV.3.) OM rendelet tartalmazza.

(2) Specializációk, a specializáció választás szabályai:

- A fizikus mesterképzési szakon belül az Alkalmazott fizika, Nukleáris technika, Orvosi fizika és Kutatófizikus specializációk választhatók. Az egyes specializációk számára előírt kurzusokat és kreditszámokat a Mintatanterv tartalmazza.
- Az Alkalmazott fizika specializáció két tárgycsoportot tartalmaz: „Optika és Fotonika”, illetve „Nanotechnológia és Anyagtudomány” néven, ami orientációt nyújt az alkalmazott fizika által lefedett széles területen.¹
- A specializációk létszámáról és a specializáció választás feltételeiről a Fizikus Szakbizottság a felvételi jelentkezés határidejét megelőzően egy hónappal hoz döntést. A szakra jelentkező hallgatók a felvételi jelentkezés során preferenciasorrend megjelölésével közlik a választott specializációkat. A felvételt nyert hallgatók specializáció szerinti elosztásáról az előzetesen meghirdetett feltételek és a felvételi bizottság véleményének mérlegelésével a Fizikus Szakbizottság dönt és arról a hallgatókat a regisztrációs hét előtt legkésőbb két héttel értesíti.

(3) A szak Mintatantervét és az Előtanulmányi rendet a jelen dokumentumhoz csatolt mellékletek tartalmazzák. A képzés során a következő feltételeket is figyelembe kell venni:

- Azonos nevű előadás és gyakorlat tantárgyak esetén az előadáshoz tartozó aláírás megszerzésének (egyik) szükséges feltétele a gyakorlati tárgy teljesítése.
- A kurzusok egy része angol nyelvű, ezeket a táblázat a „Nyelv” rovatban jelzi. A kutatófizikus specializáció alapnyelve angol.
- A tanterv tartalmaz az adott szakirányhoz szorosan kapcsolódó, de már a BME fizika BSc szak mintatantervében is megjelenő kötelezően választható szaktárgyakat. A BME fizika BSc-t végzett hallgatók esetében, ezen tárgyak közül értelemszerűen csak azok vehetők fel, melyek a BSc képzés során még nem lettek teljesítve.
- Amennyiben a hallgató nem a BME fizika BSc teljesítése után érkezett, a fenti kritériumot a BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (TVSZ) 18. § (2) bekezdésében lefektetett elvnek megfelelően értelmezve, a BME fizikus MSc tantervhez kapcsolódó követelmény teljesítéséhez csak olyan tantárgy vehető figyelembe, amely tantárgy programjának

legfeljebb 25%-át tartalmazzák a korábban megszerzett oklevélben már figyelembevett tantárgyak.

(4) A törzsanyagra vonatkozó szabályok és útmutatások

- A szakmai törzsanyagban szereplő „A fotonika alapjai”, „Magfizika”, „Nanotechnológia és anyagtudomány”, „Részecskefizika”, „Statisztikus fizika 2” és „Számítógépes szimulációk a fizikában” tárgyak közül három elvégzése kötelező. Ezek közül egyet az egyes specializációk előírnak, a másik kettő kötelezően választható. A specializációk által előírt kötelező tárgyak:

Alkalmazott fizika²: „A fotonika alapjai” vagy „Nanotechnológia és anyagtudomány”

Kutatófizikus: „Statisztikus fizika 2”

Nukleáris technika: „Magfizika”

Orvosi Fizika: „Magfizika”

- Az egyes specializációkhoz tartozó Szeminárium xx1, xx2, xx3 és xx4 tantárgyak egy félévben, párhuzamosan nem vehetők fel.
- A Kollokvium 1 és 2 heti rendszerességű előadássorozatok a fizika és fizikához kapcsolódó területekről, meghívott magyar és külföldi előadókkal, célja a fizika aktuális kérdéseinek és eredményeinek bemutatása. A Kollokvium 1 és 2 minden specializáció számára kötelező. A két tárgy egy félévben, párhuzamosan nem vehető fel.
- A kutatófizikus specializáció kiemelt tárgyai („Modern szilárdtestfizika”, illetve „Kvantumtérelmélet”) közül az egyiket kötelező elvégezni, a kötelezően választható kreditek fennmaradó része a megjelölt tárgyak között tetszőlegesen felhasználható.
- Az emelt szintű laboratóriumok a következők:
 - Fizika laboratórium AF: az elsősorban optika-fotonika iránt érdeklődő alkalmazott fizikusok számára
 - Fizika laboratórium KF: kutatófizikusok és a nanotechnológia-anyagtudomány iránt érdeklődő alkalmazott fizikusok számára
 - Fizika laboratórium NT: a nukleáris technika specializáció számára
 - Fizika laboratórium OF: az orvosi fizika specializáció számára

(5) A specializációs tárgyakra vonatkozó útmutatások:

² Ajánlott aszerint felvenni, hogy az „Optika és fotonika”, illetve „Nanotechnológia és anyagtudomány” közül melyik tárgycsoportot kívánja a hallgató tanulmányai során jobban súlyozni.

- A kutatófizikus specializáción (amennyiben a hallgató választja) a „Modern szilárdtestfizika” tárgy előtanulmányi feltételek miatt az első félévben javasolt. Ebben az esetben a túlzott kontaktóra terhelés elkerülésére javasolt az alapozó ismeretek „Numerikus módszerek” tárgyát a harmadik félévben elvégezni. Ezt a Numerikus módszerek tárgy sorában a *KF* jelzés mutatja.
- Alkalmazott fizika specializáción a „Modern szilárdtestfizika” a harmadik félévben javasolt, ezt a tárgy sorában az *AF* jelzés mutatja.
- A tanterv tartalmaz expliciten felsorolt szabadon választható tárgyakat. Ezen tárgyak felsorolása azt jelzi, hogy ezek szervesen illeszkednek a képzés tematikájába, így ajánlott (de nem kötelező³) ezek közül választani.
- Kutatófizikus specializáción a BME fizika BSc „Mechanika 2”, „Elektrodinamika 2”, illetve „Kvantummechanika 2” tárgyai anyagának ismerete az MSc záróvizsga részét képezi, szükség esetén a pótlásuk erősen javasolt. (Megjegyzés: ezen tárgyak, illetve esetenként más kötelezően választható fizika BSc kurzusok anyagának ismerete egyes specializációs tárgyakhoz is ajánlott lehet).

(6) Kritériumtárgyak

- Kutatófizikus és alkalmazott fizikus specializáció: a „Fizikai alapismeretek” kritériumtárgy azon hallgatókra vonatkozik, akik a BME fizikus MSc szakra nem valamely egyetem fizika BSc szakának teljesítése után érkeznek. Tartalmát a választott specializáció felelősének szakmai javaslata alapján a Fizikus Szakbizottság írja elő.
- Nukleáris technika specializáció: a „Nukleáris alapismeretek” kritériumtárgy anyaga a BME fizika BSc „Reaktorfizika”, „Sugárvédelem és jogi szabályozása”, „Atomerőművek termohidraulikája”, „Monte-Carlo módszerek, illetve „Nukleáris mérés technika” tárgyait tartalmazza.
- Orvosi fizika specializáció: az „Orvosi fizika” kritériumtárgy anyaga a BME fizika BSc „Kísérleti magfizika”, „Sugárvédelem és jogi szabályozása”, „A mérésiértékelés matematikai módszerei”, illetve „Nukleáris mérés technika” tárgyait tartalmazza.
- A fentiekén túl valamennyi specializáció előírja szakmai gyakorlat elvégzését.
- Amennyiben a Mintatantervből más határidő nem következik, a kritérium jellegű feltételek teljesítése a záróvizsgára való jelentkezésig történhet meg.

(7) A diplomamunka elkészítésének szabályai:

- A diplomamunka elkészítésének, beadásának és elbírálásának részletes követelményeit a BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (BME TVSZ) tartalmazza.
- A hallgatók diplomamunka-készítéssel kapcsolatos tevékenysége több szakaszra oszlik.

³ A TVSZ alapján szabadon választható tárgyként a képzésért felelős kar által befogadott bármely tárgy felvehető.

- A mintatanterv szerinti 2. szemeszter regisztrációs időszakában a hallgatóknak diplomamunkát kell választani.
 - Az Önálló laboratórium 1-2 tantárgyak és a Szakmai gyakorlat a diplomamunka részét képezi.
 - Az Önálló laboratórium 1 beszámolóval zárul. Ezt követően akár a hallgató, akár a témavezető dönthet úgy, hogy a munkát félbeszakítja. Ebben az esetben a hallgatónak a 3. szemeszter regisztrációs időszakában másik témát kell választania.
 - A 4. szemeszterben következik a „Diplomamunka-készítés” című, speciális, kötelező tantárgy, amely félévközi jeggyel zárul.
- A diplomamunka-javaslatokat minden szemeszter legkésőbb 10. oktatási hete végéig kell meghirdetni. Erre a TTK Dékáni Hivatala kéri fel az érdeklelt tanszékeket, kutató intézeteket és egyéb intézményeket. Csak olyan témát lehet meghirdetni, ahol a meghirdető tanszék, kutató intézet, intézmény biztosítja a háromhetes szakmai gyakorlat teljesítésének feltételeit. Diplomamunkát a képzés specializációihoz kapcsolódó tudományos területeken lehet meghirdetni.
 - Diplomamunkát legalább PhD minősítéssel rendelkező oktatók vagy kutatók, illetve vezető oktatók, kutatók hirdethetnek meg.
 - Külső (nem a BME Fizikai Intézetében, vagy a Nukleáris Technikai Intézetben dolgozó) témavezető esetén belső konzultánst kell kijelölni, aki a Fizikai Intézet vagy a Nukleáris Technikai Intézet egyik tanszékének (továbbiakban "anyag-tanszék") főállású oktató-kutató munkatársa. Így biztosítható egyrészt, hogy a témák harmonikusan illeszkedjenek a BME fizikus képzés céljaihoz, a specializációkhoz, másrészt az anyag-tanszék felel a diplomával, záróvizsgával kapcsolatos oktatásszervezési kérdések lebonyolításáért.
 - A diplomamunka-javaslatot az anyag-tanszék vezetőjének engedélyével a kar honlapján, az e célra szolgáló rendszeren keresztül kell közzétenni.
 - A témát a hallgató mint önálló laboratóriumi témát választja. A hallgatók az e célra rendszeresített, diplomamunka-feladat kiadására szolgáló formanyomtatványt a Dékáni Hivatalban adják le a mintatanterv szerinti 2. szemeszter regisztrációs hetének végéig.
 - A 2. szemeszter végén az Önálló laboratórium 1 beszámoló után, amennyiben a hallgató és/vagy a témavezető a diplomamunka folytatása ellenében dönt, akkor a hallgató újabb témát választ. A diplomamunka-feladat formanyomtatványt ebben az esetben újra be kell nyújtani a Dékáni Hivatalnak.
 - A diplomamunka-feladat kiadására a kar honlapjáról letölthető egységes formanyomtatványt kell alkalmazni. A nyomtatványt három példányban az anyag-tanszék készíti el. Egy-egy példányt a tanszék és a hallgató őriz meg, a harmadik példányt a hallgató a Dékáni Hivatalban adja le a fentiek szerint. A hallgatónak átadott példányt csatolni kell a bekötött diplomamunkához. A formanyomtatvány az alábbi rovatokat tartalmazza:

- A diplomamunkát készítő hallgató neve, specializációja
 - A diplomamunkát gondozó (a záróvizsgát szervező) tanszék
 - A diplomamunka készítésének helye
 - A témavezető neve, munkahelye, beosztása, e-mail címe
 - Külső témavezető esetén a tanszéki konzulens neve, beosztása, e-mail címe
 - A diplomamunka címe
 - A téma rövid leírása, a megoldandó legfontosabb feladatok felsorolása
 - A feladat kiadásának időpontja
 - Aláírások: Témavezető vagy belső konzulens és az anyatanszék vezetője
- A Diplomamunka-készítés tantárgy félévközi jegyét a témavezető, külső témavezető esetén a belső konzulens adja a dolgozat elkészítése során végzett munka értékeléseként, amelyet a hallgatói információs rendszerbe be kell vinni. A félévközi jegy megadásával a témavezető hozzájárul a diplomamunka beadásához is. A záróvizsga-bizottság a beadott és elbírált diplomamunkát ettől függetlenül minősíti.

(8) A záróvizsgára bocsátás feltételei:

- Záróvizsgára az a hallgató bocsátható, aki az adott specializációs képzés kötelező tárgyait, továbbá a kritériumkövetelményeket teljesítette, a választható tárgyakkal együtt 120 kreditet összegyűjtött.
- A végbizonyítvány (abszolutórium) megléte (a BME TVSZ szerint).
- A záróvizsgára bocsáthatóság általános feltételeit, a határidőket és egyéb körülményeket a BME TVSZ, annak végrehajtási utasítása a Tanulmányi ügyrend, valamint a TVSZ-t értelmező rektori utasítások tartalmazzák.

(9) A diplomamunka beadása, értékelése, a záróvizsga

- A diplomamunka elkészítését elősegítő, fontosabb tartalmi és formai szempontokat tartalmazó tájékoztató füzet a Kar honlapjáról letölthető. A diplomamunkát két nyomtatott példányban és egy pdf fájlban, legkésőbb a pótlásokra szolgáló időszak végéig, az anyatanszéken kell leadni.
- A diplomamunka értékelésére az anyatanszék vezetője egy független (a témavezetőtől, illetve a konzulensétől különböző, lehetőleg külső) bírálót kér fel, aki a téma elismert szakembere. A bírálatot írásban és elektronikus változatban, egy héttel a kitűzött záróvizsga időpontja előtt kell eljuttatni a diplomamunkát kiadó anyatanszékre. Ugyanerre az időpontra

a témavezetőnek is le kell adni egy írásos értékelést (bírálatot). Ezeket a hallgató legalább 5 nappal a záróvizsga előtt elektronikusan megkapja. A bíráló és a témavezető külön-külön, írásban javaslatot tesz az osztályzatra.

- A dékán által kijelölt záróvizsga-időszakban a záróvizsgák időpontjának kitűzése, a vizsgák megszervezése a BME TVSZ rendelkezéseinek figyelembevételével az anyatanszék feladata. A záróvizsga-bizottság legalább három főből áll, és legalább egy tagja külső szakember. A záróvizsga nyilvános, a záróvizsgára a témavezetőt (belső konzulenszt) meg kell hívni.
- A záróvizsga-bizottságot lehetőleg úgy kell összeállítani, hogy a témavezető és a belső konzulens ne legyen a bizottság tagja.
- Különleges esetekben a diplomamunka elkészítésének felügyeletét ellátó tanszék („anyatanszék”) vezetőjének javaslatára a Kari Tanulmányi Bizottság engedélyezheti, hogy a témavezető vagy a belső konzulens a záróvizsga-bizottság tagja legyen.
- A záróvizsga két részből áll. A hallgató a záróvizsga elején ismerteti diplomamunkáját, válaszol a bíráló, illetve a záróvizsga-bizottság által feltett kérdésekre, kifogásokra, hozzászólásokra. A diplomamunka osztályzatát a témavezető és a bíráló javaslata alapján, valamint a vizsgán elhangzottak figyelembevételével a záróvizsga bizottság állapítja meg.
- A záróvizsga második felében a hallgató szóbeli vizsgát tesz a specializáció képesítési követelményeinek megfelelő kérdéscsoportból. A záróvizsga kérdéscsoportjait a TTK honlapján előzetesen nyilvánosságra hozzák. A hallgató a záróvizsga-bizottság által feltett kérdésekre válaszol. A válaszadásra minimálisan fél óra felkészülési időt kell biztosítani. A kérdésekre adott választ a záróvizsga bizottság egy osztályzatban értékeli. Ezután a záróvizsga bizottság a BME TVSZ-ben előírt módon megállapítja a diploma minősítését és azt közli a hallgatóval.
- A záróvizsga menetének részletes szabályait és követelményeit a BME TVSZ, valamint a Képzési Kódex rögzítik.

(10) A tantervbe javasolt új kötelezően választható tárgy felvételéről, illetve meglévő kötelezően választható tárgy törléséről az érintett specializáció felelőse javaslata alapján a Fizikus Szakbizottság dönt. Szabadon választható tárgynak az ajánlottak közé történő felvételéről az érintett specializáció felelőse dönt.

(11) A tantervvel kapcsolatos egyéb, itt nem szabályozott kérdésben döntési jogköre a BME Természettudományi Kar Tanácsának, javaslattételi jogköre a Fizikus Szakbizottságnak van. A döntésekről a hallgatókat a kar Dékáni Hivatalán keresztül és/vagy elektronikusan kell értesíteni.

Mellékletek:

- Mintatanterv, mely egyben az előtanulmányi rendet is tartalmazza

- A 2016-ban bevezetett, illetve a korábbi MSc mintatanterv közötti eltérések kezelésére szolgáló tárgykiváltási szabályok